

2.07 scheepswerf Marken, extra's

Aanvullende informatie door scheepstimmerman Henk.

De werf werd voornamelijk gebruikt voor reparaties en voor de bouw van kleine scheepjes, zoals de **kubbeboot**. Deze ligt in de vijver voor de werf en werd gebruikt voor de palingvisserij met behulp van zogenoemde kubbe(s). Dit is een palingfuike die vrijwel op de grond stond en door de vissers in de boot werden getrokken om de palingen te vangen.

Replica kubbeboot

*Kubbe's. Collecties
Zuiderzeemuseum.*

De kubbeboot werd getrokken door een botter. Het legen van de fuiken gebeurde dan door de zgn bijlegger in de kubbeboot.

De botter, die thans op de werf ligt, werd omstreeks 1850 gebouwd door De Haas op de werf in Marken. Deze botter was een inspectie schip.

Het huidige plan is om het schip geschikt te maken voor het vervoer (dagreizen) van gehandicapten. Er is samenwerking met de stichting "De Opkikker". (Plan is gewijzigd. 2022)

Als een schip op de helling getrokken moest worden, hing de werfbaas een mand hoog op aan de werf, zodat iedereen kon zien dat er trekkracht nodig was. Voor de hulp kreeg men een borrel als beloning!

Het op de werf trekken van een schip gebeurde door een zgn. "bed" onder het schip te leggen en het bed op de sledehelling te trekken. Dat gebeurde met touwen, katrollen en een kaapstander. Soms werd er een paard ingezet als trekdier.

Het "bed" kan enigszins zijwaarts rollen op de helling en dan moet het schip tijdens het op de helling trekken aan de laagste zijde ondersteund worden.

De helling is voorzien van neuten van pokhout, die extra ingevet worden om de wrijving te reduceren.

De bidders werden volgens de Hollandse vlakbouwmethode gebouwd. Dat hield in dat eerst de bodem (het vlak), dan de wanden en daarna de ribben en het interieur werden gebouwd.

Het meest gebruikte hout is eikenhout voor de romp en lariks voor de masten. De bomen worden uitgezocht op de juiste dikte en vooral vorm. Men zocht vooral ook "krommers" voor de ribben. Die hebben van nature de gewenste buiging zodat de houtdraad in de goede richting loopt.

In de werf te Marken werd rond 1910 een lintzaag in gebruik genomen. Zo'n lintzaag is ook in onze werf operationeel. De motor is hoog opgehangen zodat bij een overstroming het elektrische gedeelte droog bleef.

Na herstel wordt het schip weer te water gelaten. Dan wordt de snelheid geremd om niet `te hard van stapel te lopen`.

Voor de afsluiting in 1932 was er in de Zuiderzee eb en vloed. De visstand bestond toen uit paling, zalm, ansjovis en andere vissoorten.

Na de afsluiting was dat voornamelijk paling en snoekbaars.

De verwachte neergang van de visserij bleef tijdens de Tweede Wereldoorlog beperkt. De Noordzee was te gevaarlijk en brandstof was duur. Daar konden de botters op windkracht van profiteren.

Na 1968 was het met de visserij op het IJsselmeer grotendeels gedaan.

Echter, doordat studenten een vlootvereniging oprichtten, bleven zo'n 80 botters behouden.

De Markerwerf is in 1946 naar het NOM verhuisd. De situatie in de werf is ingericht naar de omstandigheden van rond 1885.

Op de Noordzee werd gevist met loggers. Deze schepen bleven 9 tot 13 weken weg. Daarom was het noodzakelijk om de vis te conserveren. Dat was voornamelijk haring. Deze werd geakaakt en ingezouten. Zo'n logger kon 20 "last" haring meevoeren. Volgens Wikipedia is een "last " tussen de 14 en 17 vaatjes (kantjes), afhankelijk van het lokale gebruik van die eenheid.